

1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittyy koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhoollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearviointin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma
- esiopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma
- mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma

- mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävistä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheyttynä. Eheytettyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheyttynä.

Kaikki oppilaiden oppilaskohtaiset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista.

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhoitoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua
 - [Askolassa on yhteinen perusopetuksen opetussuunnitelma, koulukohtaiset täsmennykset kirjataan koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.](#)
- millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)
 - [Opetussuunnitelma ja opetus ovat suomenkielisiä.](#)
- mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan
 - [Paikallinen Askolan perusopetuksen opetussuunnitelma noudattaa kokonaisuudessa opetussuunnitelman perusteiden rakennetta ja asioiden käsittelyjärjestystä.](#)
 - [Opetussuunnitelma julkaistaan kunnan kotisivuilla sähköisessä muodossa.](#)
- miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet
 - [Opetussuunnitelman laatimisesta ja sen päivittämisestä on vastannut erikseen nimetty OPS – työryhmä. Opettajista koostuvat aineryhmät ovat ensisijaisesti vastanneet oppiainekohtaisista osioista. Oppilaat ja huoltajat ovat voineet osallistua kyselyjen kautta ja vanhempainilloissa.](#)
 - [Opetussuunnitelmaa ja sen kehittämistä käsitellään vanhempainyhdistysten kokouksissa, ja ne antavat tarvittaessa opetussuunnitelmaa koskevat lausunnot. Rehtori vastaa koulunsa vanhempainyhdistyksen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.](#)

- miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään
 - Yhteistyö on järjestetty pääasiassa Osaamisen ja elämänlaadun palvelualuejohtoryhmän kokouksissa sekä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön tapaamisilla ja keskusteluilla.
- mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään
 - Opetussuunnitelmaa on tehty yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, kirjaston, hyvinvointialueen opiskeluhoollon henkilöstön, Osaava – verkoston, koulujen vanhempainyhdistysten ja kunnan luottamushenkilöiden kanssa. Yhteistyö on toteutunut tapaamisilla.
- miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon
 - Peruskoulujen yhteistyötä toteutetaan säännöllisillä rehtorikokouksilla, yhteisillä koulutus ja työskentelyseminaareilla sekä alueellisen yhteistyön kautta.
 - Rehtorit osallistuvat lisäksi säännöllisesti toteutettaviin palvelualueen johtoryhmän kokouksiin.
- sisältyykö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
 - lain mukaan suunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa; vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla
- sisältyykö yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
 - lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.
 - Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat on laadittu siten, että alakouluilla on yhteinen omansa ja yläkoululla omansa. Suunnitelmat ovat erillisiä suunnitelmia ja opetussuunnitelman liitteinä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- miten huolehditaan opiskeluhoolltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
 - Askolan perusopetuksessa opiskeluhoolltoon, oppilaiden tukemiseen ja kodin ja koulun yhteistyöhön liittyviä asiakokonaisuuksia käsitellään kunnan / alueen opiskeluhoollon ohjausryhmässä.
 - Paikalliseen opetussuunnitelmaan nostetut opiskeluhoollon tavoitteet ja periaatteet on johdettu kuntastrategiasta, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteista sekä perusopetuksen strategisista lähtökohdista. Yhteisiä tavoitteita ja periaatteita tarkastetaan paitsi opetussuunnitelman päivitysten yhteydessä, myös kuntastrategian ja

hyvinvointisuunnitelman tarkastamisen yhteydessä. Tavoitteiden ja periaatteiden tarkastamisesta on vastuussa opiskeluhoollon ohjausryhmä.

- miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään
 - Askolan kunnan peruskoulut osallistuvat tarvittaviin kunnan sisäisiin ja ulkoisiin sekä lakisääteisiin että muihin arviointia ja kehittämistä tukeviin kyselyihin (mm. Kouluterveyskysely, TEAviisari, KiVa-kysely, Opetushallituksen sekä Opetus ja kulttuuriministeriön kyselyt).
 - Kehittämistyötä ohjaavat lisäksi koulujen sisäiset itsearviointit sekä tarvittaessa koulujenväliset ja muut toimintaympäristön kehittämistä ohjaavat auditoinnit.
 - Kaikkia kouluja koskeva huoltaja ja/tai oppilaskysely koulutuksen kehittämiseksi ja oppimisen edellytysten parantamiseksi toteutetaan parittomina vuosina. Tarvittaessa koulut voivat lisäksi toteuttaa muita koulu ja aluekohtaisia kyselyjä sekä seuranta, arviointi ja kehittämistoimenpiteitä.
 - Kaikkia kouluja koskevien ja koulukohtaisten arviointien tuloksia hyödynnetään kehittämistyön pohjana ja huomioidaan osana Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunnan tulevan vuoden talousarvion valmistelua. Tämän lisäksi lukuvuoden aikana, toimintaympäristöä ja sen mukaisia muutostarpeita tarkastellaan tarvittaessa Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunnassa osavuositarkastusten yhteydessä.
 - Opetussuunnitelmaa ja sen laatua arvioidaan erillisen suunnitelman mukaisesti ja lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Opetussuunnitelmaan tehdään tarvittaessa parannuksia saatu arviointitieto ja kehittämistyön tulokset huomioiden.
 - Opetussuunnitelmaa päivitetään opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Päivityksien yhteydessä samalla arvioidaan päivitettävissä osuuksissa sekä opetussuunnitelman kirjauksia että niiden pohjalta toteutettua toimintaa.
- mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävä kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).
 - Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat
 - varhaiskasvatuksen suunnitelma
 - esiopetuksen opetussuunnitelma
 - aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma
 - tasa-arvosuunnitelma
 - yhdenvertaisuussuunnitelma
 - lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (kunnan oma ja hyvinvointialueen suunnitelma)
 - kirjaston ja koulujen yhteistyösuunnitelma (operatiivinen suunnitelma; arviointi ja kehittäminen jatkuva)
 - edellä mainittujen lisäksi opiskeluhoollon suunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja toimintaohjeet, sekä opetussuunnitelman eri lukujen pohjalta kirjatut toimintamallit ja -ohjeet.
 - turvallisuuskansio (operatiivisia ohjeistuksia; arviointi ja kehittäminen jatkuva)
 - perusopetusasetuksen 9§:n mukaiset koulukohtaiset lukuvuosisuunnitelmat (Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta hyväksyy lukuvuosittain)

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)
 - Oppilaan yhtenäisen koulupolun toteuttamiseksi on välttämätöntä, että alakoulut ovat aktiivisesti yhteydessä alueen esiopetusyksiköihin ja yläkouluun sekä yläkoulu puolestaan alueen alakouluihin ja toisen asteen oppilaitoksiin. Yhteisen keskustelun avulla varmistetaan, että yhteisöjen käytännöt ja periaatteet ovat oppilaan näkökulmasta riittävän yhteneväiset.
 - Askolassa perusopetuksen yhtenäisyyttä kehitetään vuorovaikutteisesti ja osallistavasti. Ammatillisen toiminnan perustana on yhteisesti sovittu arvopohja. Käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle yhteisesti asetettuja tavoitteita.
 - Opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista osana lukuvuoden arviointia.
 - Siirtymävaiheiden monialainen yhteistyö ja käytännön toimenpiteet on kuvattu perusopetuksen ja esiopetuksen paikallisten opetussuunnitelmien osuuksissa.
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)
 - Juornaankylän ja Särkijärven kouluissa opetus järjestetään kokonaan yhdysluokkaopetuksena. Monninkylän ja Askolan koulun, alakoulun opetus voidaan järjestää osin yhdysluokkaopetuksena.
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)
 - Opetus järjestetään kaikissa kouluissa vuosiluokittain etenevänä. Luvussa Opetuksen järjestämistapoja on kuvattu, miten ja millaisissa tilanteissa opetus voidaan järjestää tavoitekokonaisuuksittain etenevänä opiskeluna.
- järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytyttynä; mitkä ovat mahdollisen eheytytyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet
 - Opetus järjestetään pääsääntöisesti ainejakoisena. Opetus voidaan järjestää myös osittain tai kokonaan eheytyttynä. Eheyttämisen tapoja kuvataan opetussuunnitelman kohdassa 4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. Koulukohtaisesti eheyttäminen kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.
- miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)
 - Paikallinen tuntijako selityksineen kuvataan Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunnan päättämän tuntijaon yhteydessä.
- mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä osio valinnaisuus perusopetuksessa)
 - Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta päättää erikseen kieliohjelman, jossa määritellään vapaaehtoiset A2- ja B2- kielet. A2 kieliä ei Askolassa ole.
- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)

- Valinnaiset aineet ja niiden valitseminen on kuvattu opetussuunnitelman liitteessä Valinnaisuus OPSssa ja perusopetuksessa yläkoulun osalta.
- mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)
 - Paikallinen tuntijako selityksineen kuvataan Osaaminen ja elämänlaatu - lautakunnan päättämän tuntijaon yhteydessä.
 - Valinnaisia aineita koskeva koulukohtainen kohdentaminen kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.
- miten oppilaanohjaus järjestetään
 - ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämää tutustumisen järjestelyt (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).
 - Oppilaanohjauksen suunnitelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.